

รายการ ร้อยเรื่อง...เมืองไทย

สถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภาและสำนักวิชาการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ถนนสามเสน เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300 โทร. 0 2242 5900 ต่อ 5731

เรื่อง การลดวันต้องโทษจำคุก
ผู้เรียบเรียง นางสาวศรันยา สิวา นิตกรชำนาญการพิเศษ กลุ่มงานบริการวิชาการ 1 สำนักวิชาการ
ออกอากาศ กุมภาพันธ์ 2567

การลดวันต้องโทษจำคุกเป็นประโยชน์ที่รัฐให้แก่นักโทษเด็ดขาดที่มีความประพฤติดีในระหว่างต้องโทษจำคุกอยู่ในเรือนจำหรือทำงานสาธารณะหรือทำงานอื่นใดเพื่อประโยชน์ของทางราชการนอกเรือนจำ ให้ได้รับการลดหย่อนผ่อนโทษหลังจากถูกจำคุกในเรือนจำมาระยะหนึ่ง ซึ่งการลดวันต้องโทษจำคุกที่จะได้รับขึ้นอยู่กับชั้นและระยะเวลาจำคุกของนักโทษเด็ดขาด และจำนวนวันที่ออกไปทำงานสาธารณะ ในกรณีที่นักโทษเด็ดขาดเหลือจำนวนวันต้องโทษจำคุกเท่ากับวันที่ได้รับการลดวันต้องโทษจำคุก อาจได้รับการพิจารณาให้ปล่อยตัวออกจากเรือนจำก่อนครบกำหนดโทษภายใต้เงื่อนไขการคุมประพฤติได้

การลดวันต้องโทษจำคุกแบ่งออกได้เป็น 2 กรณี คือ

1) การลดวันต้องโทษจำคุกตามชั้นของนักโทษให้แก่นักโทษเด็ดขาดที่มีความประพฤติดีตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 52 (5) แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2560 โดยนักโทษเด็ดขาดที่จะได้รับการพิจารณาลดวันต้องโทษจำคุก ต้องได้รับโทษจำคุกตามคำพิพากษาถึงที่สุดมาแล้วไม่น้อยกว่า 6 เดือน หรือ 1 ใน 3 ของกำหนดโทษตามหมายศาลในขณะนั้นแล้วแต่อย่างไรจะมากกว่า หรือน้อยกว่า 10 ปีในกรณีที่ต้องโทษจำคุกตลอดชีวิตที่มีการเปลี่ยนโทษจำคุกตลอดชีวิตเป็นโทษจำคุกมีกำหนดเวลา โดยนักโทษเด็ดขาดจะได้รับการลดวันต้องโทษจำคุกตามชั้น คือ (1) ชั้นเยี่ยม ได้รับการลดวันต้องโทษจำคุกเดือนละ 5 วัน (2) ชั้นดีมาก ได้รับการลดวันต้องโทษจำคุกเดือนละ 4 วัน และ (3) ชั้นดี ได้รับการลดวันต้องโทษจำคุกเดือนละ 3 วัน สำหรับนักโทษเด็ดขาดที่กระทำผิดวินัย จะไม่ได้รับประโยชน์จากการสะสมวันลดวันต้องโทษจำคุกตามชั้นเฉพาะเดือนที่กระทำผิดวินัย

2) การลดวันต้องโทษจำคุกเนื่องจากการออกไปทำงานสาธารณะนอกเรือนจำ เป็นการลดวันต้องโทษจำคุกให้แก่นักโทษเด็ดขาดที่มีคุณสมบัติตามที่ระเบียบของกรมราชทัณฑ์กำหนด ซึ่งได้รับการพิจารณาให้ออกไปทำงานสาธารณะหรือทำงานอื่นใดเพื่อประโยชน์ของทางราชการนอกเรือนจำ เช่น การจัดทำบริการสาธารณะงานช่วยเหลือบรรเทาสาธารณภัย งานรักษาความสะอาด และงานบำรุงรักษาสถานที่หรือหน่วยงานราชการนอกเรือนจำ โดยจะได้รับการลดวันต้องโทษจำคุกลงเท่ากับจำนวนวันที่ทำงานนั้น

นักโทษเด็ดขาดรายใดที่มีจำนวนวันลดวันต้องโทษจำคุกสะสมเท่ากับโทษจำคุกที่เหลืออยู่อาจได้รับการพิจารณาให้ปล่อยตัวออกจากเรือนจำได้ โดยอธิบดีกรมราชทัณฑ์จะทำความเห็นเสนอให้คณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยลดวันต้องโทษจำคุกพิจารณาอนุมัติ ในการพิจารณาปล่อยตัวนักโทษเด็ดขาดที่ได้รับการลดวันต้องโทษจำคุกนั้น คณะอนุกรรมการฯ ต้องคำนึงถึงพฤติการณ์แห่งคดีที่นักโทษเด็ดขาดได้กระทำ ความผิดที่ได้กระทำมาก่อน ระยะเวลาการคุมประพฤติ ความน่าเชื่อถือและความเหมาะสมของผู้ประกอบการในการควบคุมดูแล

นักโทษเด็ดขาดให้ปฏิบัติตามเงื่อนไขจนกว่าจะพ้นโทษ ผลกระทบด้านความปลอดภัยของสังคม พฤติการณ์
ในระหว่างถูกคุมขังที่น่าเชื่อถือว่าได้กลับตนเป็นคนดี และต้องผ่านการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู พัฒนาพฤตินิสัยมาแล้ว
ประกอบด้วย

เมื่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยลดวันต้องโทษจำคุกอนุมัติให้ปล่อยตัวนักโทษเด็ดขาดที่ได้รับการ
ลดวันต้องโทษจำคุกแล้ว ให้อธิบดีกรมราชทัณฑ์แจ้งผลการอนุมัติให้ผู้บัญชาการเรือนจำทราบ จากนั้น
ผู้บัญชาการเรือนจำต้องออกหนังสือสำคัญปล่อยตัวให้แก่นักโทษเด็ดขาดผู้นั้น และมีหนังสือแจ้งให้พนักงาน
คุมประพฤติในท้องที่ที่นักโทษเด็ดขาดซึ่งได้รับการปล่อยตัวเข้าไปพักอาศัยทราบด้วย โดยนักโทษเด็ดขาดผู้นั้น
ต้องไปรายงานตัวต่อพนักงานคุมประพฤติในท้องที่ที่ไปพักอาศัยภายใน 3 วันนับแต่วันที่ได้รับการปล่อยตัว
นักโทษเด็ดขาดที่ได้รับการลดวันต้องโทษจำคุกและได้รับการปล่อยตัวออกจากเรือนจำต้องปฏิบัติตามเงื่อนไข
การคุมประพฤติตามที่กำหนดไว้อย่างเคร่งครัดจนกว่าจะครบกำหนดโทษ โดยในระหว่างที่ถูกคุมประพฤตินี้
หากนักโทษเด็ดขาดกระทำการฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขการคุมประพฤติที่กำหนดไว้ ก็จะถูกเพิกถอนการลด
วันต้องโทษจำคุกและถูกส่งตัวกลับไปรับโทษในเรือนจำเช่นเดิม

การลดวันต้องโทษจำคุกเป็นประโยชน์ที่รัฐให้แก่นักโทษเด็ดขาด ถือเป็นมาตรการจูงใจให้นักโทษเด็ดขาด
ประพฤติปฏิบัติตนในทางที่ดีและทำงานสาธารณะหรือทำงานอื่นใดเพื่อประโยชน์ของทางราชการนอกเรือนจำ
ได้มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกลับตัวเป็นคนดีของสังคมด้วยความตั้งใจ เพื่อที่จะได้รับการเลื่อนชั้นและได้รับการลด
วันต้องโทษสะสมในแต่ละเดือนเพิ่มขึ้น รวมทั้งมีโอกาสได้รับการพิจารณาปล่อยตัวออกจากเรือนจำก่อนครบ
กำหนดโทษจำคุกภายใต้เงื่อนไขการคุมประพฤติ นอกจากนั้น ยังเป็นกลไกในการเตรียมความพร้อมนักโทษเด็ดขาด
ให้สามารถปรับตัวกลับมาใช้ชีวิตร่วมกับคนในสังคมได้อย่างปกติ และป้องกันไม่ให้เกิดกลับไปกระทำความผิดซ้ำอีก
เมื่อพ้นโทษแล้ว อย่างไรก็ตาม เนื่องจากนักโทษเด็ดขาดที่มีวันลดวันต้องโทษจำคุกสะสมเท่ากับโทษจำคุก
ที่เหลืออยู่ อาจได้รับการปล่อยตัวออกจากเรือนจำก่อนครบกำหนดโทษได้ ดังนั้น ในการพิจารณาให้ปล่อยตัว
นักโทษเด็ดขาดจึงต้องมีการกลั่นกรองอย่างรอบคอบและมีความระมัดระวังอย่างยิ่ง เพื่อไม่ให้นักโทษเด็ดขาด
ที่ยังคงเป็นอันตรายได้รับการปล่อยตัวออกจากเรือนจำก่อนเวลาอันควร

บรรณานุกรม

- “กฎกระทรวงกำหนดประโยชน์ของนักโทษเด็ดขาด และเงื่อนไขที่นักโทษเด็ดขาดซึ่งได้รับการลดวันต้องโทษจำคุกหรือการพักการลงโทษและได้รับการปล่อยตัวต้องปฏิบัติ พ.ศ. 2562” (14 มกราคม 2563). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 137 ตอนที่ 3 ก, น. 1-18.
- “กฎกระทรวงกำหนดประโยชน์ของนักโทษเด็ดขาด และเงื่อนไขที่นักโทษเด็ดขาดซึ่งได้รับการลดวันต้องโทษจำคุกหรือการพักการลงโทษและได้รับการปล่อยตัวต้องปฏิบัติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2564” (3 ธันวาคม 2564). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 138 ตอนที่ 81 ก, น. 8-9.
- กระทรวงยุติธรรม, กรมราชทัณฑ์. (4 มีนาคม 2563). **เรื่อง แจ้งแนวทางปฏิบัติงานลดวันต้องโทษจำคุก** [หนังสือราชการ]. (ยธ 0703.5/7226).
- ธานี วรภัทร์. (2555). **การลดปริมาณผู้ต้องขังในเรือนจำศึกษามาตรการทางกฎหมายในชั้นบังคับโทษจำคุก**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- “พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2560” (18 กุมภาพันธ์ 2560). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 134 ตอนที่ 21 ก, น. 1-24.
- ระเบียบกรมราชทัณฑ์ ว่าด้วยการส่งนักโทษเด็ดขาดออกไปทำงานสาธารณะหรือทำงานอื่นใดเพื่อประโยชน์ของทางราชการนอกเรือนจำ พ.ศ. 2566. (2566). สืบค้น 12 มกราคม 2567 จาก <http://www.correct.go.th/pg/index.php/sample-page/>